

הגליון מקדש לרפואת

אלחנו בו שושנה

ה' ישמרהו ויחיהו, ישלח דברו וירפאהו בבריאות
איתנה והחלמה מהירה בטוב ובנעימים, ויגן עליו
ויצילהו מכל צער וסבל ויסורים קשים ונחיש
רפואתו בחדר וברחמים.

הן אל כביר ולא ימאס תפילות רבים

יוצא לאור על ידי בית המדרש "חיים והשלום" בניוירק

פרשת שלח לה' • גליון 289 • ה'תשפ"ה

בין דמעות ברוכות לדמעות הרסניות

אמר רבותינו זכרונם לברכה (ברכות לב ע"ב; בבא מציעא נט ע"א) "אמר רבי אלעזר, מיום שנחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה, שנאמר (איכה ג, ח) גם כי אזעק ואשוע שתם תפילתי". ואף על פי ששערי תפלה ננעלו, שערי דמעות לא ננעלו, שנאמר (תהלים לט, יג) "שמעה תפילתי ה' וישועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש". ע"ש במפרשים, במעלות הדמעות, שאין חוזרות ריקם.

בכח הדמעות לשנות את המזל ולבטל את הגזירה, כנלמד מדברי הוזהר הקדוש בפרשת ויחי (רכ"ג ע"א) "ותא חזי, דתניא, דמעין סגיאין שדיאת ההיא צדקת לאה, בגין למהני חולקיה דיעקב, ולא בההוא רשע דעשו. והיינו דתנינן, כל בר נש דאושיר דמעין קמיה דקודשא בריך הוא, אף על גב דאתגזר עליה עונשא, יתקדש, ולא ככיל ההוא עונשא לשלטא ביה. מנלן, מלאה, דהא לאה אתגזר למהני חולקא דעשו, והיא בבעותא אקדימת ליה ליעקב, ולא אחיהיבת ליה לעשו" [תרגום, - בא וראה, ששנינו, דמעות רבות שפכה אותה לאה הצדקת כדי להיות חלקו של יעקב ולא של אותו עשו הרשע. והינו מה ששנינו, כל אדם ששופך דמעות לפני הקדוש ברוך הוא, אף על גב שנגזר עליו ענש - הוא יקדש, ולא יוכל אותו ענש לשלט בו. מנין לנו, מלאה, שהרי נגזר על לאה להיות חלקו של עשו, היא בבקשתה הקדימה ליעקב ולא נתנה לעשו].

ואפילו על דמעות של עשו, כאשר בקש מיצחק אבינו עליו השלום (בראשית כז, לח) "ברכני גם אני אבי" ובתוך כך "וישא עשו קלו ויבך", מובא בתנא דבי אליהו (רבה פרק כד, ועוד עין גם בפרק ל) "בשכר שלש [שתי] דמעות שהוריד ונפלו מעיניו, נתנו לו הר שער שאין גשמי ברכה פוסקין ממנו לעולם".

והרחיבו בספרים במעלות תחנונים בדמעות. והוא בין התקונים הגדולים והעקריים לחטא הידוע (עין "ראשית חכמה" שער הקדשה; "עטרת שושנה" ערב יום כפור אות ד; "טהרת הקדש" בכמה מקומות ועוד רבים). וראה בספר "טהרת הקדש" ("מאמר תקון היסוד" פרק ה), שמביא בכח הדמעות (עם התנאים הנכונים, עין שם) לשנות את הגזירה מרע לטוב.

על דמעות לא דברנו

רבי שמחה בונים מפשיסחא הסתופף בצעירותו בצלו של ה"חזן מלובלין" צ"ל שפינדל ר"ב קדשתו היה צופה למרחוק בגורלם של הבריות. מנהג היה לתלמידי ה"חזן" שבמוצאי יום כפור, היו באים לפני ה"חזן" ושואלים אותו

מה נקבע להם במרום לשנה הבאה, והרבי היה משיב לכמה מהם, לפי ענינם, אך לא כולם זכו למענה. בהגיע תורו, נכנס רבי שמחה בונים ושאל את הצדיק מה נחתם לו במרום? תשובת ה"חזן" הייתה, שנגזר עליו שהשנה יפסיד את כל כספו, ויהיה לעני ואביון, רחמנא ליצילן.

כפי שאמר ה"חזן" כך ארע לרבי שמחה בונים. מארעות שפקדו אותו זאת בני משפחתו כבר בתחלת השנה, כלו את כספו ונעשה עני ואביון. הוא נאלץ לנדוד ממקום למקום במשך חדשים רבים, בנסיון למצוא מלאכה לפרנס את עצמו ואת בני ביתו בצמצום. במהלך נדודיו הגיע לנרשע. עד לפני שנה היה מנהל בעיר זו עסקים טובים שהעשירו את ארנקו. עתה קנה שאולי יוכל לשוב לעסקיו עם סוחר ירשא. הוא פנה להתאכסן בבית הארחה של אחד ממכריו, מה'מים הטובים', ולאחר שסדר את חפציו יצא לשוקים. במקום הבאים הסתובב בין הסוחרים בנסיון לחדש את קשרי המסחר, אך תוחלתו נכזבה, ואפילו עסקאות קטנות ומזדמנות לא עלו בידו. במפח נפש שב לחדרו בבית המלון, תמונות מהעבר ומההנהגה חלפו לנגד עיניו, עת היה עשיר גדול וכעת הוא עני מרוד, בעיני רוחו ראה את בני משפחתו רעבים ללחם, בזכרונם עלו זכרונות מכאבים מנסיונות האכזב להשיג כסף, הוא הביט סביבו וידע שלא תרחק השערה ובעל בית הארחה ידרוש תשלום עבור הארוח. אבל אין לו פרוטה בפיס. ומה תהא תגובתו? הלא עלול להגרם חלול שם שמים מעפוב התשלום.... בעודו מפליג בהרהורי נשמעו דפיקות בדלת. היה זה אחד המשרתים בבית המלון, שהציג בפניו את תפריט הארחות המשפחות ובקש ממנו לבחור מה יסעד בצהריים. רבי שמחה בונים השיב קצרות שאינו מעניין לסעד עתה. המשרת סב על עקבותיו וסגר את הדלת. לבו נשבר בקרבו על מצבו ודמעות רותחות זלגו מעיניו. עיניו הדומעות נשאו כלפי מעלה, בתחנונים להמתנת גזרת העני הקשה, ובבקשה לחסדי השם יתברך שיצאיו מן המצר למרחב.

חלפו מספר רגעים ושוב נשמעו נקישות בדלת. היה זה שליח של הגבירה היהודית המפרסמת מרת תמר'ל [הובאו אודותיה כמה מעשיות בספר "אמת ואמונה" קוצק; ב"שית שרפי קודש" ועוד]. השליח ספר שדבר בואו לנרשע הגיעה לאזניה והיות שמזה זמן היא מחפשת אחר אדם נאמן

זרע שמשון

לרבי שמשון חיים נחמני זיע"א
ויוציאו דבת הארץ אשר תרו אותה וכו'
הארץ אשר עברנו בה לתור אותה ארץ אוכלת יושביה היא וכו' (במדבר יג, לב), קשה דהא כל בנותם היתה להוציא שם רע על ארץ ישראל ולמה לא אמרו זה מתחלה והמתינו עד אחר דברי כלב. וי"ל דאיתא בספר הוזהר (ח"ג דף ק"ס ע"ב) שמשנה מסר למרגלים בנות שם הקדוש שאם יבאו הפנענים להרע להם יכוננו בזה השם ולא יהיו מתיראים, מסרת שמה קדישא מסר לון משה ובגנייה אשתו וכו' מינייהו. ומעשה, כאשר שמעו שכלב אמר "עלה נעלה וירשנו אתה כפי יכול" וכו' שפופי תיבות הוא שם הוי"ה, כלומר בזכות שם הקדוש נצול ונוכל להם, אז תבך ומיד "והאנשים אשר עלו עמו אמרו" אדרבה "כי חזק הוא ממנו", אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא פלוי משם (ערכין דף ט"ו ע"א), דאם איתא שהשם יש לו יכולת למה בכל מקום שהיינו חולכים היה מות נשיאם כדי שיהיו טרודים באכלם ולא ירגישו בהם, תיפוק ליה דכלאו הכי היה להם אותו השם לעזרתם, אלא ודאי וכו', ואם איתא אומר שלעולם יש ב"ה ולא מתו בשביל כך אלא שהגיע זמנם למות, א"כ "ארץ אוכלת יושביה היא" וכו', ולפי האמת השם הקדוש עשה כך כדי לעשות נסים יותר קרובים אל הטבע.

שישמש קופאי בבית המסחר שלה, שלחה אותו להציע לו את העבודה. הוא צין שמדבר בשכר נאה וגבוה של ששה רובלים לשבוע. היתה זו הצעה ראויה. באמצעות המשפחת המקבצת יוכל להתחיל בחיים חדשים, לפרע חלק מחובותיו ולפרנס את בני משפחתו. לרגע חשב רבי שמחה בונים להענות להצעה, אך אז אמר לעצמו, פיון שהקדוש ברוך הוא פתח לי פתח לשערי ההצלחה, מן הראוי לבקש יותר, הרי ידו לא תקצר! ולפיכך השיב לשליח, שימסר לגבירה כי רצונו להיות שתף עמה בעסקים ולא פקיד... השליח הפתע מדרישתו. הוא האמין בכל לבו שרבי שמחה בונים 'קפץ' על ההצעה. הוא שב לגבירה ומסר לה את הדברים. גם היא הפתעה מדרישתו של הסוחר הצעיר להיות שתף בעסקים שלה! ובפרט לאור מצבו הקשה, שמשורת הדין היה עליו לקבל את ההצעה ב'שתי ידי' ולא להציב תנאים הנשמעים

‘חצופים’ ובלתי מצדקים. לגדל כעסה לא ראתה צורך להשיב לו כלל, גם לא תשובה שלילית. רבי שמחה בונים האמין באמונה שלמה שהשם יתברך יוציאו מן המצר אל המרחב והמשיך לנסות להשיג פרנסה בין הסוחרים והתגרים. כעבור כמה ימים, כאשר שהה בבית המלון, בא שוב שליחה של הגבירה ובשר לו שהגבירה חשבה הרבה על ההצעה, והיא מוכנה לעשותו שתף בחלק מהעסקים המסעפים שלה. רבי שמחה בונים הסכים להצעה. בתוך זמן קצר החלו לראות את פרות השתפות. העסקים פרחו והניבו רווחים גדולים ביותר, לשביעות רצונם. בכקור הבא שעשה רבי שמחה בונים אצל ה"חזנה", מיד עם בואו, אמר לו ה"חזנה", שאמנם נגזר עליו שיאבד את כל כספו ויהיה עני מרוד. והגזירה אמת והתריצות שקר. אבל על בכיות בדמעות לא דברנו... דמעות הם מעבר לחשבון ובכתם להפך את המר למתוק. [מעבד על פי כמה מקורות. הגר"ע יוסף זצ"ל היה נוהג לספר מעשה זה בכמה הודמניות, וכן בדרשה שנשא בליל יום כפור בבית מדרשו "חזון עבדיה" בירושלים, בשנתיים קלים (עין "מאור ישראל" עמוד ט), כמו, לדוגמה, שרבי שמחה בונים הסכים מיד להצעה בתמורה לעשר אחוז מהרווחים, ועם הזמן פנתה הגבירה מיוזמתה להעלות את משכרתו באחוזים גבוהים, ושנתיים נוספים. והוסיף הגר"ע זצ"ל פהנה וכהנה במעלת הדמעות שעל ידי זה יסלח לו ה' יתברך על כל עוונותיו, אפילו על החמורים ביותר. ובפרט כאשר הדמעות הם מחרטה על מעשיו הלא טובים, שפחם רב בסליחה ומחילה.]

דמעות הרסניות

הנה כי כן כח רב לדמעות לשנות מרעה לטובה. ומאידך, בפרשיות האחרונות נוכחנו לראות שדמעות הביאו הרס וחרבן; כך היה בפרשה הקודמת (יא, ד) והאספסוף אשר בקרב התאו תאנה וישבו ויככו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשר וגו'. והתגובה לבכיה (יא, י) ויחר אף ה' מאד ובעיני משה רע"ו וגו', והדמעות

אמנם הניבו בשר לפרק זמן, אך עם תרעמת קשה והשלכות הרות אסון (יא, יח-כ) ואל העם תאמר, התקדשו למחר ואכלתם בשר, כי בכיתם באזני ה' לאמר, מי יאכלנו בשר, כי טוב לנו במצרים, ונתן ה' לכם בשר ואכלתם. לא יום אחד תאכלון ... עד חדש ימים, עד אשר יצא מאפכם, והיה לכם לזרא יען כי מאסתם את ה' אשר בקרבכם ותככו לפניו לאמר למה זה יצאנו ממצרים". והתוצאה היתה (יא, לג) "הבשר עודנו בין שניהם טרם יכרת ואף ה' חרה בעם ויך ה' בעם מכה רבה מאד".

וכן בפרשתנו, למשמע דברי המרגלים, רגש המדבר (יד, א) "ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויככו העם בלילה ההוא". והתוצאה של הבכיה ההיא היתה קשה וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה (תענית כט ע"א; סנהדרין קד ע"ב) "אמר רבה אמר רבי יוחנן, אותה לילה ליל תשעה באב היה, אמר להם הקדוש ברוך הוא, אתם בכיתם בכיה של חנם ואני קובע לכם בכיה לדורות". וממשיך בחרבות שארעו מבכיה זו [ובעבר הבאנו מארעות נוספות בראי הדורות שהתגלגלו ליום חייב זה עקב אותה בכיה חנם] ומתמשכת עד ישוב השם יתברך ויגאלנו גאלת עולם.

בין דמעות לדמעות

דמעות המשנות רעה לטובה, הם כאלו הבאות מתוך אמונה בכח השם יתברך להושיע את האדם. ואלו דמעות של יאוש הנובעות מחסר אמונה בכחו של השם יתברך להושיע, רעות וקשות והביאו חורבנות. וכן משמע מדברי רבינו "אור החיים" הקדוש בפרשה הקודמת, לענין של המתאנים (במדבר יא, יח) "כי בכיתם וגו' - משמע כי יקפיד ה' על הבכי, וצריך לדעת מה כעור יש בבכי מצד עצמו, ונראה כי טעם ההקפדה הוא לצד שהבכי יורה על חסרון המחלט בשלילת ההשגה, שאם לא כן היה להם לשאול מה' כגון השואל מאביו את אשר תאנה נפשו, וממה שכתב יורה כי הדבר מחלט אצלם כי ה' אין לו כח כ"ו לתת שאלתם. והוא מה שדקדק לומר מי יאכלנו, לומר אין מי

שיוכל עשות דבר זה, וכן תמצא בו שאמרו רבותינו ז"ל שאמרו ישראל אין כח וכו', וזו כפירה ביכולת היכול על כל ברוך הוא, ועין בפסוק שאחרי זה. באזני ה' - פרוש שלא חשו לדבר כדברים האלה, הגם שה' שוכן בתוכם, והמדברים מרגישים ויודעים כי שומע השוכן בתוכם, ויש בזה חציפות גדולה עד מאד לומר דברי כפירה באזני ה', ועין בפסוק שאחרי זה".

שערים לדמעות

הזכרנו לעיל את מאמר הגמרא "שערי דמעות לא ננעלו". והעירו הצדיקים [בספר "דברי יחזקאל" משיניוה (בפרק על האגדות) נאמרו הדברים משם הרבי ר' ברוך ממ' יבז' וב"ש ש"ח שרפי קודש" (אמת אות ד) נאמרו משם הרבי ר' בונם מפשיסחא. ז"ע"א], אם פתחי קבלת דמעות אינם סגורים, לשם מה נצרך להם שערים - "שערי דמעות"? והשיבו, שאם הבוכה הוא כסיל, סוגרים בפניו את השערים...

ולאור האמור, נראה להסביר בדברים שפאשר הבכי הוא של יאוש הרסני, והדמעה נובעת מחסר בטחון בהשם יתברך, הנה לטובת האדם ננעלים השערים, שאלמלא כן אותם דמעות יקטרגו עליו והתוצאות עלולות להיות מרות וקשות כנזק לעיל.

ואגב כך, נזכיר מדברי רבי שמואל הורביץ זצ"ל - מחסידי ברסלב (הובא ב"שיח שרפי קודש" ברסלב, חלק ה' אות שכ), שהיה אומר בשם ספרים, "כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שערי דמעות לא ננעלו, כמו כן שערי תורה והודאה לא ננעלו ומקבלים אותה בכל עת".

השם יקבל את תודתנו, וישמע תפלתנו ולא יחריש לדמעתנו, כי בו יתברך אנחנו מאמינים ובכחו בטוחים, אתה השם שומע קול בכיות, שים דמעותינו בנאדך, ותצילנו מכל גזרות אכזריות, כי לך לבד עינינו תלויות. אמן כן יהי רצון.

הגיש משה אליהו ש. (טל' 050.4125671)

שבת שלום ומבשר

סגולות לשם סגולה • יצועות לעם נשע נר

סגולות וישועות במסכת עבודה זרה

השבע יחלו המוני בית ישראל בלמוד מסכת עבודה זרה

מגליון "מאורות הדף היומי" (גליון 973). סגולת מסכת עבודה זרה על אף שאנשי כנסת הגדולה בטלו את תוקפו של היצור הרע להכשיל בני אדם בעבודה זרה (יומא טז ע"ב), מפל מקום, על הטאים רבים אמרו חכמינו זכרונם לברכה, שהעובר עליהם באלו עובד עבודה זרה - ראה בספר "סדר יעקב" (עמוד שט), רשימה של עשרים ושמנה עברות משה זה. נראה, הוא בותב, שפשם שלמוד מסכת פרייתות יש בו סגולה לתקון הטאים שהיכים עליהם פרת ("לקוטי הלכות", פרייתות, בשם האר"י), כך למוד מסכת עבודה זרה מוסג לתקון אותם הטאים שאמרו עליהם, שהעובר עליהם באלו עובד עבודה זרה.

נפלאות חבורת ית"ש • מה רבו מעשיו ה' בכם בחכמה עשית

למה השקה הגאון את הגנה בעצמו?

הגאון רבי ישראל גוסטמן זצ"ל (יומא דנשמתא כח סיון - בשבוע הבא) שהיה חבר בבית דינו של הגאון רבי חיים עוזר, כשעלה לארץ ישראל, נהג להשקות בעצמו את גנתו בכל יום. ונמק טעמו, שיש לו הכרת טובה לצמחים שהיו שלוחי השם יתברך להחיותו ולהצילו ממות ברעב, רחמנא ליצלו; ומעשה שהיה, שבאחד הימים לקחו רבי חיים עוזר ליער והראה לו מיני צמחים הטובים לאכילת אדם, וכמה מהם ספנה לאדם. אז לא הבין את סבת הדבר - מה ראה רבי חיים עוזר ללמדו דברים אלו? עד שלאחר זמן, כשפרצה מלחמת העולם השנייה הוצרך להתחבא ביערות מפני הנאצים הארורים ימח שמם וזכרם. בשעות קשות אלו לא היה בידו מה להזין נפשו. אז נזכר באותו יום שלקחו רבי חיים עוזר ליער ולמדו על תכונת הצמחים. מאז תלש עשבים למחיתו ומהם היתה פרנסתו עד תום המלחמה. וכאות הכרת טובה נהג להשקות הצמחים בעצמו. פעלה זו היתה מעלה בזכרונם את חסדי השם יתברך עמו בשעות הזעם, שגלגל את הדבר לידע בטבעם של הצמחים. (על פי "נפלאות הצדיקים")

יום כ"ג סיון מסגל לישועה שבו נכתבו הספרים לבטול גזרת המן הרשע וקיום "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשנאייהם".

להגלה יונה בן בנימין • ענבל בת דבורה לרפואה • מלכה בת מאיר ורחמנה • שלמה סאלי • שרה בת סיון • שלום בן אסתר • נועם בן דוד • דבורה בלומה בת פרייה • שלמה בן יצחק • רבי יעקב בן מזל • לויזי הגון עמרם בן סוניה • אברהם בן רחל • אברהם דוד בן חנה חניה • אליהו מכלול בן הרב הגאון יוסף חיים • שרה מורן בת שושנה • לעילוי נשמות יקות רוזה בת זימול עזיה ע"ה. נעמי בת שמחה חיה ע"ה. פליסיה בת מרים ע"ה. נתנאל יאיר בן הרב ניסים ע"ה. נתי להודיד באתר בית הכנסת www.hv5t.org לתרומות והוצאות info@hv5t.org אפרים ורחיה עובדיה ור"י טל' 3475998229. לתגובות, הערות ולקבלת הגליון באימיל mas819514@gmail.com